

Minskning av risker som härrör från buller på arbetsplatsen

Varje dag utsätts miljontals anställda i Europa för buller på arbetet och för alla de risker som detta kan medföra. Inför Europeiska arbetsmiljöveckan 2005 har arbetsmiljöbyrån sammanställt en rapport om hur EG-direktivens bestämmelser och kompletterande standarder säkerställer att de risker som arbetstagare utsätts för i samband med buller åtgärdas för att minska de höga personliga, samhälleliga och ekonomiska kostnaderna till följd av sjukdomar och olyckor som orsakas av exponering för buller.

EU:s politik mot buller på arbetsplatsen

"Ramdirektivet" ⁽¹⁾ och de övriga arbetsplatsinriktade direktiven, såsom direktiven om buller ⁽²⁾, personlig skyddsutrustning ⁽³⁾ och gravida arbetstagare ⁽⁴⁾, innehåller bestämmelser om hur alla de risker som arbetstagare utsätts för till följd av buller (inte endast risken för hörselnedsättning) skall åtgärdas. I ramdirektivet anges de allmänna principerna för förebyggande, och särdirektiven, varav bullerdirektivet från 2003 är det viktigaste när det gäller buller, innehåller närmare bestämmelser.

Allmänna principer för förebyggande

- Undvika risker.
- Utvärdera risker som inte kan undvikas.
- Bekämpa riskerna vid källan.
- Anpassa arbetet till den enskilde.
- Ta hänsyn till den tekniska utvecklingen.
- Ersätta farliga ämnen med ämnen som inte är farliga eller som är mindre farliga.
- Utarbeta en sammanhängande övergripande policy för det förebyggande arbetet.
- Prioritera gemensamma skyddsåtgärder framför individinriktade skyddsåtgärder.
- Ge arbetstagarna tillräckliga instruktioner.

Arbetsgivarna är skyldiga att bekämpa riskerna vid källan, undanröja eller minska riskerna i samband med buller till ett minimum, ta hänsyn till tekniska framsteg och tillgängliga förebyggande åtgärder. Man bör inte förlita sig på personliga hörselskydd såsom

- (1) Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet.
- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/10/EG av den 6 februari 2003 om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker som har samband med fysikaliska agens (buller) i arbetet. Detta direktiv ersätter bullerdirektivet från 1986.
- (3) Rådets direktiv 89/656/EEG av den 30 november 1989 om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av personlig skyddsutrustning på arbetsplatsen.
- (4) Rådets direktiv 92/85/EEG av den 19 oktober 1992 om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar.
- (5) Fallstudie om hållbara lösningar från det brittiska Arbetsmiljöverket (Health and Safety Executive) (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

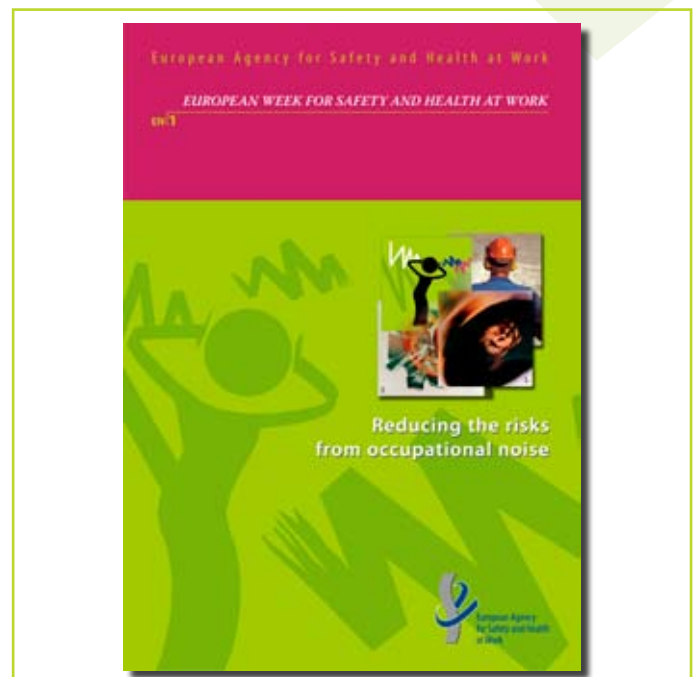
öronproppar om det finns bättre medel att tillgå för att avlägsna eller bekämpa en risk (t.ex. åtgärda källan till bullret).

I bullerdirektivet från 2003 anges de faktorer som skall beaktas vid bekämpning av risker till följd av buller:

- Arbetsmetoder som ger minskad exponering för buller.
- Val av arbetsutrustning som ger ifrån sig minsta möjliga buller.
- Utformning och planering av arbetsplatser och arbetsställen.
- Information, instruktioner och utbildning för arbetstagarna.
- Tekniska åtgärder för att minska bullret.
- Underhållsprogram för arbetsutrustning, arbetsplats och arbetsplatssystem.
- Bullerminskning genom bättre organisation av arbetet.
- Begränsning av exponeringens varaktighet och intensitet genom lämpliga arbetstider.

Fallstudie: minskning av buller från en pneumatisk slagpress

Höga bullertoppar orsakades av utsläpp av komprimerad luft från utblåsningsöppningen på en pneumatisk slagpress och av slagen från slagstycket när det träffade verktygsplattan av metall. En ljuddämpare installerades så att luftflödet passerade genom en packning av porös etenplast, vilket minskade det buller som uppstod när den komprimerade luften släpptes ut. Slagbullret minskades genom att en 8 mm tjock kudde av särskild uretanelastomer användes mellan metallytorna. Resultatet blev att bullernivån minskade med sammanlagt 9 dB utan att slagpressens arbetseffektivitet minskade nämnvärt ⁽⁵⁾.

Arbetstagarnas hälsa skyddas inte endast genom de direktiv som kräver åtgärder på arbetsplatsen. Också kraven i maskindirektivet ⁽⁶⁾ och direktivet om utrustning som är avsedd att användas utomhus ⁽⁷⁾, som innebär att tillverkarna skall tillhandahålla information om maskinens bullernivå och i vissa fall begränsa bullerutsläppen, bör bidra till att minska riskerna för arbetstagare.

I dessa direktiv klargörs också att det, när det gäller buller på arbetsplatsen, är av avgörande betydelse att bullret förebyggs redan vid konstruktionen av maskinen. "Maskiner skall vara konstruerade och tillverkade så att risker till följd av utsläpp av luftburet buller minskas till lägsta möjliga nivå, med hänsyn till tekniska framsteg och tillgång till anordningar för att reducera buller, framför allt vid källan" ⁽⁸⁾.

Standarder spelar en viktig roll när det gäller att förebygga exponering för buller på arbetsplatsen. I bullerdirektivet från 2003 hänvisas till ISO 1999:1990 för bedömning av arbetstagares exponering, och många av de standarder som har utarbetats av Europeiska standardiseringskommitténs (CEN) tekniska kommittéer innehåller bestämmelser om buller som stöder maskindirektivets grundläggande hälso- och säkerhetskrav i fråga om buller.

Buller i underhållningsbranschen

När det gäller att genomföra bullerdirektivet från 2003 i musik- och underhållningsbranschen har medlemsstaterna rätt att tillämpa en övergångsperiod på ytterligare två år för att uppfylla kraven i direktivet. Problemet är att syftet med det arbete som utförs ofta är att skapa ljud och därför kan de klassiska principerna för bullerskydd inte tillämpas. Det är emellertid ingen tvekan om att många arbetstagare i sitt dagliga arbete utsätts för ljudtrycksnivåer som kan leda till hörselskador.

Det finns ingen uppenbar lösning för hur man kan undvika att tillfälligt utsättas för höga ljudnivåer samtidigt som bästa artistiska uttryck garanteras. En praktisk lösning kan erhållas endast genom en kombination av olika åtgärder för att minska ljudet. I arbetsmiljöbyråns rapport finns ett antal fallstudier om denna bransch som visar olika metoder för att skydda arbetstagarnas hörsel.

Minskning av risker som härrör från buller på arbetsplatsen

Den fullständiga rapporten finns på engelska på arbetsmiljöbyråns webbplats (<http://osha.eu.int/publications/reports/>) och kan laddas ner utan kostnad. Högre standarder kan krävas enligt nationell lagstiftning, så kontrollera detta hos tillsynsmyndigheten i fråga. Det kan också finnas andra direktiv som är tillämpliga men som inte nämns i den korta förteckningen nedan.

Tillämpliga direktiv

- ☑ Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet.
- ☑ Rådets direktiv 89/656/EEG av den 30 november 1989 om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av personlig skyddsutrustning på arbetsplatsen.
- ☑ Rådets direktiv 89/686/EEG av den 21 december 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om personlig skyddsutrustning.
- ☑ Rådets direktiv 92/85/EEG av den 19 oktober 1992 om åtgärder för att förbättra säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar.
- ☑ Rådets direktiv 94/33/EG av den 22 juni 1994 om skydd av minderåriga i arbetslivet.
- ☑ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/37/EG av den 22 juni 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner.
- ☑ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/14/EG av den 8 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus.
- ☑ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/10/EG av den 6 februari 2003 om minimikrav för arbetstagares hälsa och säkerhet vid exponering för risker som har samband med fysikaliska agens (buller) i arbetet, som ersätter rådets direktiv 86/188/EEG av den 12 maj 1986 om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för buller i arbetet.

Ytterligare information

Detta faktablad ingår i kampanjen "Europeiska arbetsmiljöveckan 2005". Fler faktablad och mer information om buller finns på Internet: <http://ew2005.osha.eu.int>.

Information om EU:s arbetsmiljölagstiftning finns också på Internet: <http://europa.eu.int/eur-lex/>.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/37/EG av den 22 juni 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/14/EG av den 8 maj 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om buller i miljön från utrustning som är avsedd att användas utomhus.

⁽⁸⁾ Grundläggande hälso- och säkerhetskrav i maskindirektivet, punkt 1.5.8 i bilaga I.

Europeiska arbetsmiljöbyrån

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tfn (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

